

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „От Декларацията от Корк 2.0 към конкретни действия“**(становище по собствена инициатива)**

(2017/C 345/06)

Докладчик: **Sofia BJÖRNSSON**

Решение на Пленарната асамблея	26.1.2017 г.
Правно основание	член 29, параграф 2 от Правилника за дейността становище по собствена инициатива
Компетентна секция	„Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“
Приемане от секцията	15.6.2017 г.
Приемане на пленарна сесия	6.7.2017 г.
Пленарна сесия №	526
Резултат от гласуването	123/0/0
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) приветства Декларацията от Корк 2.0 и конференцията през септември 2016 г., която доведе до нейното изготвяне. В декларацията отново се подкрепя изрично наличието на политика на ЕС за селските райони.

1.2. Селските райони в ЕС са различни и имат характеристики, различаващи се между държавите членки и в рамките на отделните държави. ЕИСК е на мнение, че от тези различия в използването възниква необходимостта при използване на наличните средства на ЕС да се определят приоритетни въпроси и да се следва стратегически подход. Изходна точка за това трябва да бъдат приоритетите на съответните държави членки и техните региони и — още по-важно — инициативите на самото селско население. Освен това задължителната оценка на последиците от политическите решения и стратегии за селските райони предоставя възможността да се отчетат и да се вземат предвид особените отношения между селските райони.

1.3. Развитието на селските райони е хоризонтален въпрос, който действително засяга всички области на политиката. Необходима е последователна политика за селските райони и регионалното развитие и за тази цел е нужен солиден бюджет за ЕСИ фондове (европейските структурни и инвестиционни фондове). ЕИСК отбелязва, че Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) е най-важният ЕСИ фонд за развитието на селските райони, и подчертава, че останалите ЕСИ фондове, като Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Европейският социален фонд (ЕСФ), трябва да се използват повече в това отношение.

1.4. Налице е значителен потенциал за опростяване на политиката. ЕИСК смята, че е необходимо опростено прилагане на разпоредбите за ЕСИ фондовете, както на равнището на ЕС, така и на национално и регионално равнище. Настоящата система е толкова сложна, че някои потенциални кандидати дори изобщо не внасят кандидатури.

1.5. В много части на Европа, особено в селските райони, все още липсват устойчиви решения в областта на интернет комуникацията. ЕИСК не одобрява това. За своята сигурност и поддържането на стандарт на живот селските райони се нуждаят от широколентов достъп, като например функциониращи телефонни връзки. Широколентовият достъп може да бъде един от факторите, които определят дали хората, най-вече младите, искат да останат в селските райони или да ги напуснат. За предприятия достъпът до широколентови услуги е необходимост.

1.6. Поради силната си свързаност със земята селското стопанство е от особено значение за селските райони. Селското стопанство представлява както неотменен елемент на селските райони при снабдяването на обществото с устойчиво произвеждани храни, така и двигател за развитието на селските райони. Следователно според ЕИСК е разбираемо, че най-големият дял от финансирането по линия на ЕЗФРСР е предвидено за селскостопанска дейност. Добрите условия за младите селскостопански производители са предпоставка за дългосрочна устойчивост на селскостопанското производство.

1.7. ЕИСК подчертава, че устойчивото развитие се нуждае от благоприятен климат за иновации.

1.8. ЕИСК отбелязва, че 17-те цели за устойчиво развитие на Организацията на обединените нации и Парижкото споразумение (21-вата конференция на страните) са всеобхватни цели за всички области на политиката на ЕС, не на последно място и политиката за развитие на селските райони. Местните и регионалните власти, които работят в селските райони, трябва да участват активно в изпълнението на тези международни задължения.

2. Общи бележки

Корк 2.0

2.1. През 1996 г. Комисията организира конференция в ирландския град Корк. Тази конференция доведе до подписването на Декларацията от Корк, която постави основите за втория стълб на Общата селскостопанска политика (ОСП) и програмата за развитието на селските райони. През есента на 2016 г. Комисията организира втора конференция в Корк, която приключи с приемането на Декларацията от Корк 2.0.

2.2. Декларацията беше приета с широко съгласие на конференция, организирана от генерална дирекция „Селско стопанство и развитие на селските райони“. Около 340 участници от повечето държави — членки на ЕС, представляваха гражданското общество, както и властите на национално, местно равнище и равнището на ЕС, сред които и ЕИСК. Събитието приключи с приемането на декларация, озаглавена „За по-добро качество на живота в селските райони“, която беше мълчаливо приета от участниците.

2.3. Отправна точка за декларацията е политиката на ЕС за селското стопанство и селските райони. В някои отношения обаче декларацията е с по-широк обхват, тъй като се позовава и на целите на ООН за устойчиво развитие (Програма 2030) ⁽¹⁾ и Парижкото споразумение във връзка с изменението на климата (21-вата конференция на страните) ⁽²⁾.

2.4. В началото се представят основанията за декларацията и след това се изброяват десет точки като ориентация на политиката:

- Точка 1: Насърчаване на просперитета на селските райони
- Точка 2: Укрепване на веригите за създаване на стойност в селските райони
- Точка 3: Инвестиране в жизнеспособността и стабилността на селските райони
- Точка 4: Опазване на околната среда в селските райони
- Точка 5: Управление на природните ресурси
- Точка 6: Насърчаване на действия в областта на климата
- Точка 7: Стимулиране на знанията и иновациите
- Точка 8: Подобряване на управлението на селските райони
- Точка 9: Подобряване на изпълнението и опростяване на политиката
- Точка 10: Подобряване на резултатите и отчетността

2.5. Декларацията се основава на широк подход за развитието на селските райони, обхватът и съдържанието са силните страни на декларацията, тъй като се разглеждат всички важни за жизнеспособността и устойчивостта на селските райони в ЕС аспекти. ЕИСК счита, че обхватът обаче е и слаба страна, тъй като поражда сложност, която не остава никаква възможност за концентриране на равнището на ЕС. С оглед на големите предизвикателства за селските райони ЕИСК подчертава, че наличните средства трябва да бъдат използвани целево, за да гарантират конкретни резултати. Вниманието трябва да се съсредоточи върху приоритетите за всяка държава членка или на съответния регион и, което е по-важно, въз основа на инициативите на жителите на селските райони.

⁽¹⁾ Вж. становище „Следващи стъпки към устойчиво европейско бъдеще“ (вж. стр15. на настоящия брой на Официален вестник).

⁽²⁾ Вж. становище „Пътят след Париж“ (ОВ С 75, 10.3.2017 г., стр. 103).

2.6. По своето съдържание Декларацията от Корк 2.0 наподобява декларацията от 1996 г., но с тази разлика, че сега са включени и действията в областта на климата и цифровизацията.

2.7. ЕИСК се счита за важен елемент от прилагането на декларацията и призовава Комисията в бъдеще да представя доклади за напредъка в прилагането.

Фондове на ЕС за развитието на селските райони

2.8. Във всички държави от ЕС съществуват национални или регионални програми за развитието на селските райони, финансирани частично от ЕЗФРСР, частично с национални (публични или частни) средства. Програмите включват мерки, които имат за цел да допринесат за постигане на устойчиво развитие в три измерения — екологично, социално и икономическо. Те се определят от всяка държава членка или съответния регион и се одобряват от Комисията.

2.9. ЕЗФРСР е част от европейските структурни и инвестиционни фондове (т.нар. ЕСИ фондове), заедно с Кохезионния фонд, Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд (ЕСФ) и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР). За целите на техническото изпълнение на ЕСИ фондове са в сила общи правила⁽³⁾. Освен това всяка страна е договорила съвместни споразумения за партньорство за фондовете с приоритети за изпълнение на мерките. Това е част от изпълнението на целите на стратегията „Европа 2020“. Следователно съществува тясна връзка между фондовете и стратегия за взаимодействие между фондовете.

2.10. В рамките на ЕЗФРСР съществуват мрежи за селските райони, които работят частично на равнището на ЕС, като Европейската мрежа за развитие на селските райони, и частично на национално и регионално равнище. Тези мрежи са платформи за осъществяване на контакти и обмен на опит и подобряват условията за това програмите за развитие на селските райони да бъдат изпълнявани правилно и техните цели да бъдат постигнати.

2.11. Комитетът на регионите възложи проучване относно въпроса в каква степен ЕСИ фондове се използват за развитие на селските райони⁽⁴⁾. Не е изненада, че за по-голямата част от средствата за тази цел се е кандидатствало и се кандидатства по линия на ЕЗФРСР. От друга страна, дялът на другите фондове е сравнително малък до много малък. ЕИСК призовава този дял да бъде увеличен, тъй като развитието на селските райони е хоризонтален въпрос от първостепенно значение за сближаването в Съюза.

2.12. ЕСИ фондове бяха и ще продължават да бъдат най-важното средство на ЕС за постигане на заявените в декларацията от Корк намерения. Следващият програмен период на ЕС започва през 2021 г. и разработването на мерки за този период ще бъде от решаващо значение по отношение на възможността за постигане на целите от Корк 2.0. Освен това ЕИСК отбелязва, че за прилагането на декларацията и политическите цели е необходим солиден бюджет за ЕСИ фондове.

3. Допълнителни мерки

Оценка на въздействието върху селските райони

3.1. В точка 1 от декларацията се оправя призив за механизъм за преглед на въздействието върху селските райони, с който да се гарантира, че потенциалът на селските райони е отразен в мерките и стратегиите на ЕС. Политиките за селското стопанство и развитието на селските райони следва да се основават на идентичността и динамиката на селските райони чрез прилагането на интегрирани стратегии и многосекторни подходи; освен това те би трябвало да насърчават устойчивостта, социалното приобщаване и местното развитие.

3.2. Оценката на въздействието върху селските райони означава, че се отчитат обективно и систематично и се зачитат специфичните обстоятелства на селските райони. Тя може да бъде средство за установяване на последиците от политическите решения върху селските райони, така че да бъдат избегнати отрицателни последици.

3.3. Оценката на въздействието върху селските райони се извършва напр. във Финландия, Обединеното кралство и Канада. Тя може да бъде задължителна или доброволна. В Северна Ирландия от 2016 г. подобна оценка е задължителна по силата на закона. Системите на отделните държави са сходни.

3.4. За да бъде една подобна оценка ефективна, тя трябва да бъде задължителна. Тя трябва да осигури на лицата, вземащи политически решения, стабилна основа за техните решения. Оценка на въздействието върху селските райони, която е ограничена до проучвания и констатации, които обаче не оказват влияние върху процеса на вземане на решения, би била лишена от смисъл.

⁽³⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г.

⁽⁴⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Evolution-Budget-Dedicated-Rural-Development-Policy.pdf>

3.5. Освен това трябва да сме наясно, че в рамките на ЕС и на дадена държава членка, не съществува само един селски район, а селските райони са различни, различаващи се, всеки с различни възможности и дадености. Това трябва да бъде отразено и в оценката на въздействието върху селските райони и в политиката, както на равнището на ЕС, така и в държавите членки, ако искаме развитието на селските райони да бъде успешно. Жителите на селските райони също играят роля при определянето на идентичността на своя район и неговото развитие, както и в обсъждането и решението за това до каква степен следва да се запази селският облик.

LEADER и воденото от общностите местно развитие

3.6. В точка 8 на декларацията се посочва, че трябва да се основаваме на успеха и на подхода „отдолу нагоре“ на LEADER. ЕИСК представи в редица документи своите виждания относно политиката на сближаване на ЕС, установените в нейните рамки партньорства, метода на LEADER и относно новия метод на водено от общностите местно развитие (BOMP).

3.7. ЕИСК изрази съгласие с анализа, представен от Комисията в Третия доклад за икономическото и социалното сближаване от 2004 г., а именно, че целта на политиката е чрез намаляване на различията да се допринесе за предотвратяване на териториалните дисбаланси, както и за свързването на регионалната със секторните политики с цел постигане на по-балансирано развитие ⁽⁵⁾.

3.8. Въпреки това Комитетът отбелязва, че това не е постигнато и че е необходима много по-силно интегрирана политика за развитие на селските райони и за регионално развитие.

3.9. ЕИСК приветства също принципа на партньорство като ефективен начин за насърчаване на програмите на ЕСИФ. Принципът на партньорство предполага, че наред с традиционните икономически и социални единици участват и организациите на гражданското общество, партньорите в областта на околната среда, неправителствените организации, както и институциите, отговарящи за утвърждаването на равенството между мъжете и жените.

3.10. Методът LEADER е един утвърдил се инструмент за развитие, посредством който публичният сектор и гражданското общество могат да участват в местно партньорство. Още през 2011 г. ЕИСК установи, че за този метод би трябвало да бъдат на разположение и средства от всички ЕСИ фондове. Той беше и положителен фактор за по-добрата връзка между градовете и селата ⁽⁶⁾. Този метод може да се използва и в градска среда, което обаче според ЕИСК не бива да се извършва в ущърб на развитието на селските райони.

3.11. През програмния период 2014—2020 г. воденото от общностите местно развитие (BOMP — *Community-Led Local Development*) беше въведено като нов инструмент в рамките на метода LEADER, който може да бъде финансиран съвместно от четирите ЕСИ фондове. Местното развитие може най-ефективно да бъде управлявано от тези, които живеят и работят на дадено място и го познават добре.

3.12. Минимум пет процента от средствата от ЕЗФРСР би трябвало да се използват за водени от общностите мерки за местно развитие. Начинът, по който е конструиран, който предполага, че при използването на един от фондовете трябва да се спазват четири различни правни уредби, прави почти невъзможна рационалната му и лесна употреба. Преди следващия програмен период Комисията би трябвало да представи предложения за значително опростяване и за долна граница за дела на средствата по фондовете за метода BOMP, за да може напълно да бъде реализиран потенциалът на воденото от общностите местно развитие като инструмент както за селските, така и за градските райони.

Услуги и работа

3.13. Услугите и работата са решаващи фактори за това доколко хората желаят или са в състояние да останат да живеят на село или да отидат да живеят там. Като цяло в ЕС съществува тенденция на миграция от селските райони към градовете, която води до низходяща спирала и намалява възможността за осъществяване на целите на ЕС и на ООН за устойчивото развитие. Демографското развитие може да бъде бъдещо предизвикателство и както младите, така и възрастните хора в селските райони имат нужда от предпоставките за добро качество на живота.

⁽⁵⁾ Вж. становище „Териториално сближаване“ (ОВ С 228, 22.9.2009 г., стр. 123).

⁽⁶⁾ Вж. становище „LEADER като инструмент за местно развитие“ (ОВ С 376, 22.12.2011 г., стр. 15).

3.14. Що се отнася до наличието на основни обществени и търговски услуги в областите на образованието, здравеопазването и предоставянето на грижи, пощенските услуги, магазините за хранителни стоки, обществения транспорт и др., могат да възникнат различия между градските и селските райони. Това може да е решаващо за решението на хората къде искат или съответно могат да живеят. За семейства с деца, например, наличието на услуги за грижи за децата може да е от решаващо значение за това в каква степен родителите могат да упражняват професионална дейност. В няколко части на Европа наличието на услуги в селските райони като цяло е по-лошо отколкото в градовете. Този проблем би трябвало да се взема предвид в териториалното устройство, за да се гарантира, че не се влошава качеството на живот в селските райони.

3.15. В редица държави от ЕС безработицата е по-висока в селските райони отколкото в градовете. При все това в това отношение съществуват големи различия, които се отразяват в статистическите данни на Евростат⁽⁷⁾. В същото време някои дружества се оплакват от затруднения при привличането на квалифицирана работна ръка в селските райони. Следователно са наблюдава двустранна небалансирана ситуация в предлагането и търсенето. Тенденцията е, че младите хора, които се стремят към професионално образование, отиват в селища с университети и висши учебни заведения и повече не се връщат обратно.

3.16. Осъществяването на прием на мигранти — и особено на техните семейства — ще бъде предизвикателство за жителите на селските райони както сега, така и през следващите години. Следва да се насърчава стремежът към и утвърждаването на взаимно уважение и внимание. Селските райони могат да предложат добри условия на живот за семействата на мигрантите. За държави с висока имиграция — напр. на бежанци — и трудова миграция, намирането на работни места може да се окаже трудно; миграцията обаче може да създаде възможности за нови назначения.

3.17. Въпросите на заетостта и образованието в декларацията се разглеждат предимно в точка 3 и точка 7. Въпросът за услугите е разгледан по-скоро непряко. ЕИСК е на мнение, че инициативите на Съюза са от значение за развитието както пряко, така и непряко, както и за създаването на работни места чрез стимули за дружествата. Достъпът до услуги е до голяма степен компетентност на държавите членки, въпреки че, например ЕСИ фондове могат да имат катализиращо действие.

Селско стопанство и развитие на селските райони

3.18. Приблизително 85 % от земната площ на ЕС се състои от земеделски и горски земи, с големи различия между отделните държави и региони. Обработваемият ландшафт е предпоставка за производството на храни и фуражи, енергия и влакна и освен това е източник за запазването и предоставянето на колективни блага, като напр. богата флора и фауна. Ландшафтът отличава селските райони от градовете — той е уникална отличителна характеристика на селските райони в ЕС; поради силната си свързаност със земята селското стопанство е от особено значение за селските райони. В точка 4 и точка 5 от декларацията става въпрос за съхраняването на околната среда в селските райони и управлението на природните ресурси. Предпоставките за устойчивото използване и управление са от жизненоважно значение за „вътрешната стойност“ на ландшафта, качеството на водата и биологичното разнообразие.

3.19. Селскостопанското производство е засегнато в декларацията, но предимно индиректно. Текстът може да бъде тълкуван в смисъл, че селскостопанското производство (на храни) до известна степен се приема за даденост. Както беше посочено по-горе, изрично се разглеждат съхраняването и управлението на околната среда и природните ресурси. ЕИСК обръща внимание на факта, че селското стопанство е неотменен елемент на селските райони, тъй като от една страна осигурява на обществото устойчиво произведени храни, а от друга — представлява двигател за развитието на селските райони. Заетите в селското и горското стопанство съставляват значителна част от населението на селските райони, те създават работни места и осигуряват търсенето на услуги. Важен аспект в това отношение е, че навлизашите на пазара на труда лица в областта на селското стопанство, и по-скоро по-младите сред тях, трябва да получат възможността за поемане на стопанството и за разширяване на своята дейност. Делът на младите земеделски стопани е малък и смяната на поколенията трябва да бъде улеснена.

3.20. За едно устойчиво селскостопанско производство трябва да бъдат в баланс трите измерения на устойчивото развитие — икономическо, социално и екологично. Икономическите аспекти понякога могат да бъдат от решаващо значение за управлението. Като пример могат да бъдат посочени богати на видове ливади и пасища, които постепенно изчезват, тъй като отглеждането на животни на паша, става все по-неизгодно, което оказва отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие. Това е ясен пример за това, че липсата на икономическа жизнеспособност на предприятието може да бъде неблагоприятна за околната среда и че земеделските стопани трябва да получават компенсация за своите екологични услуги.

(7) http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics_at_regional_level

3.21. Според ЕИСК в развитието на селските райони селското стопанство е областта, за която ЕЗФРСР е и би трябвало да бъде от съществено значение. Най-големият дял от финансирането по линия на ЕЗФРСР с основание е предвидено за селскостопанска дейност, напр. под формата на екологични плащания, повишаване на професионалната квалификация, плащания за районите с неблагоприятни природни условия и инвестиционна помощ. Други области на ЕЗФРСР, напр. енергетиката, широколентовия достъп и подпомагането на иновациите, имат благоприятно въздействие върху селските райони в широк смисъл на думата. В същото време селското стопанство е напълно нормална предприемаческа дейност, така че тази целева група не може да бъде изключена от средства по линията на други ЕСИ фондове.

3.22. Днешните селски и горски стопани могат да се разглеждат както като оформящи ландшафта, така и като защитници на създадения от предишните поколения ландшафт. За много хора стопанисваният обработваем ландшафт е важен фактор за по-високо качество на живот, чието значение за свободното време, отдиha на чист въздух и туризма не може да бъде подценявано. Стойността на ландшафта и почвите може да осигури по множество начини бизнес възможности и поминък.

3.23. Балансираното териториално развитие следва да включва и прехода към устойчиви продоволствени системи⁽⁸⁾. Разработването на цялостна концепция за продоволствените системи е от основно значение за справяне с икономическите, екологичните и социалните предизвикателства във връзка с производството и потреблението на храни и за постигане на добро управление на инициативите на множество равнища и в редица сектори. Тези инициативи включват, например, насърчаването на къси вериги за доставки, с цел насърчаване развитието на селските райони чрез предлагане на потребителите на здравословни и пресни хранителни продукти⁽⁹⁾. То би било от полза и за местната икономика и местното селскостопанско производство.

Иновации

3.24. Не бива изобщо да се подценява значението на иновациите за развитието на селските райони, което води до възникването и осъществяването на нови идеи. Иновативните решения създават предпоставки за устойчиво общество, така че селските райони да могат да допринесат напр. за една в по-голяма степен кръгова, екологична икономика и съобразени с изменението на климата решения и с по-малко средства да се произвежда повече. Споделянето на знания и достъпът до тях са основен фактор за реализирането на новаторски идеи.

3.25. Новите технологии и новите иновативни производствени методи предлагат подходящи предпоставки за по-устойчиво селскостопанско производство и в резултат на това по-високи стандарти за хуманно отношение към животните и за това да може да се произвежда повече с по-малко суровини, напр. с по-малко торове и продукти за растителна защита. Новите технологии и използването на иновации изискват в много случаи значителни инвестиции, които могат да бъдат свързани с висок риск за отделните предприемачи в селското стопанство. Един предприемач често не може да поеме сам подобен риск. С цел подпомагане на технологиите и процесите, които обществото изисква, би трябвало да е на разположение инвестиционна помощ напр. от програмата за развитие на селските райони. Може да се стигне до присъщ конфликт между технологичното развитие на селското стопанство и предлагането на работни места, тъй като нарастващата степен на механизация и структурното развитие в много случаи води до загуба на работни места, въпреки че това развитие може да доведе и до икономически по-стабилни работни места.

3.26. Стратегиите съответно за внедряване на иновациите трябва да се ръководят от потребностите, а не от наличните средства. В точка 7 от декларацията се изтъква, че са необходими повече знания и технически и социални иновации и че действащите лица трябва да си сътрудничат при използването и предаването на информация. Тук могат да помогнат инициативите на Общността като Европейското партньорство за иновации (ЕПИ), напр. ЕИП — АГРИ, със своя подход „отдолу нагоре“ за подпомагане на свързването в мрежа, комуникацията и обмена между участниците на различни равнища и с акцент именно върху практическите предприемачески дейности. За по-значително подпомагане на иновациите в селските райони биха могли да бъдат установени посредници в областта на иновациите.

Цифровизация

3.27. В днешното общество достъпът до свръхшироколентови услуги е ключова част от инфраструктурата и предпоставка за едно функциониращо общество както в градските, така и в селските райони, като този достъп оказва влияние както върху наличието на работна ръка, така и върху достъпа до заетост. Тенденцията е развитието да се проявяват все повече онлайн. В много части на Европа, особено в селските райони, все още липсват устойчиви решения. ЕИСК не одобрява това. Селските райони се нуждаят от широколентов достъп за своята сигурност, като например функциониращи телефонни връзки, както и за своя стандарт на живот, напр. функционираща телевизионна система. Широколентовият достъп може да бъде един от

⁽⁸⁾ Вж. становище „По-устойчиви продоволствени системи“ (ОВ С 303, 19.8.2016 г., стр. 64).

⁽⁹⁾ Това е темата на становището по собствена инициатива на ЕИСК относно „Приносът на гражданското общество за разработването на всеобхватна продоволствена политика в ЕС“, което предстои да бъде прието през декември 2017 г.

факторите, които определят дали хората, най-вече младите, искат да останат в селските райони или да ги напуснат. За предприятията ширококоловите връзки са просто необходимост, тъй като в повечето случаи те не могат да оперират без функционираща ширококоловата връзка. Примери, които могат да бъдат споменати, са решения за разплащане в общество, което все повече извършва непарични плащания, счетоводство, електронна търговия или дори комуникация с клиентите. Предприемачеството в селското стопанство е пример за област, в която ИКТ със своите нови технически решения придобива все по-голямо значение.

3.28. Необходимостта от цифровизацията и възможностите, които тя предлага, се изтъкват в декларацията. ЕИСК е на мнение, че трябва да се предоставя подкрепа там, където пазарните сили не са достатъчни за разгръщане на ширококоловите връзки, както често се случва в селските райони. ЕИСК счита, че ЕФРР би трябвало да бъде най-важният източник за подпомагане на инфраструктурата, а ЕЗФРСР би трябвало да се използва за по-малки, по-целенасочени проекти. Тук в помощ идват Европейската инвестиционна банка и Европейският фонд за стратегически инвестиции, напр. посредством използването на новаторски финансови инструменти.

Значението на селските райони за кръговата икономика и изменението на климата

3.29. Значението на селските райони е съществено за кръговата икономика и изменението на климата. В декларацията кръговата икономика се споменава в точка 6 (Насърчаване на действия в областта на климата); но освен това кръговата икономика предлага и допълнителни предимства, които се разглеждат в становището на ЕИСК „Пакет за кръговата икономика“⁽¹⁰⁾. Нужен е устойчив цикъл между градовете и селата, и при това не само от перспективата на ресурсите, но и в подкрепа на селското стопанство и потребността от намаляване на вноса на ресурси. Така селските райони могат да дадат значителен принос към една по-широко застъпена кръгова икономика, тъй като от една страна могат да осигурят използването на отпадъците като ресурси, например под формата на тор или подобрител на почвата, и защото от друга страна могат да доставят енергия от възобновяеми източници и биоматериали.

3.30. Стъпка за намаляване на вредните за климата емисии е да се използват по-малко ископаеми горива и повече възобновяеми енергийни източници. И тук селските райони могат значително да допринесат: посредством производство на слънчева, вятърна и водна енергия, но и на биоенергия. Въпреки това производството на енергия от възобновяеми източници може да се превърне в значителна тежест за хората и околната среда, поради което трябва да се вземат предвид всички аспекти на устойчивото развитие.

3.31. Във връзка с изменението на климата трябва както да бъдат смекчени неговите последици, така и да се извърши приспособяване към последиците от него. Поради наличието на земи, които се използват изключително за целите на селското стопанство, и на гори, селските райони разполагат с голям потенциал за поглъщане на въглерод, като по този начин допринасят за намаляване на вредните за климата емисии, докато производството само по себе си допринася за тези емисии. С цел да се намалят тези емисии следва да се използват най-добрите налични техники. На всички равнища — от производителите до лицата, вземащи решения — трябва да се стимулира изграждането на капацитет, при което да не се пропускат възможностите за инвестиции.

3.32. В обобщение може да се каже, че селските райони разполагат със значителен потенциал за принос към изграждането на устойчиво общество, а с това и към целите на ООН за устойчиво развитие („Програма 2030“) и Парижкото споразумение относно изменението на климата (21-ва конференция на страните), което ясно се откроява в Декларацията от Корк 2.0. Въпреки това предизвикателствата са големи и както в преносния, така и в конкретния смисъл за справянето с тях са нужни инвестиции.

Опростяване

3.33. Когато става въпрос за подпомагане със средства на ЕС, често чуваме оплакването, че то е твърде сложно както за бенефициерите, така и за органите. В точка 9 от декларацията се разглежда сложността на тази политика. ЕИСК смята, че е необходимо опростено прилагане на политиката както на равнището на ЕС, така и при прилагането ѝ на национално и регионално равнище. Настоящата система е толкова сложна, че някои потенциални кандидати дори изобщо не внасят кандидатури, поради което сложността трябва да се разглежда като пречка за прилагането и постигането на целите на политиката. По принцип някои молби не могат да бъдат правилно попълнени без помощта на консултант. Правната сигурност за физическите лица трябва да бъде на централно място.

3.34. За настоящия програмен период 2014—2020 г. административните правила за ЕСИ фондове бяха обобщени в общ регламент⁽¹¹⁾. По принцип това се оценява положително, тъй като води до подобрена координация за постигане на ефективност преди всичко при упражняването на публична власт, а ползата за отделните вносители вероятно би била по-малка, тъй като един и същи бенефициер рядко кандидатства за средства от различни фондове. Ползата от воденото от общностите местно развитие би могла да бъде по-голяма в онези държави, в които местното развитие се подпомага от няколко фонда. Въздействието на общите правила следва да бъде допълнително проучено.

⁽¹⁰⁾ Вж. становище „Пакет за кръговата икономика“ (ОВ С 264, 20.7.2016 г., стр. 98).

⁽¹¹⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г.: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-regulation-common-provision-regulation-cpr>

3.35. Настоящата политика за развитие на селските райони се осъществява в рамките на ЕЗФРСР чрез Програмата за развитие на селските райони посредством приоритети и приоритетни области. По този начин възникна система със силно фрагментирани средства по програми, тъй като разделянето на мерки, приоритетни области и приоритети е свързано с различни бюджетни позиции и редове. По този начин беше засегната яснотата на програмите и се увеличи административната тежест за органите, което на свой ред е за сметка на ресурсите за изпълнението на програмите и ограничава възможността за постигане на целите на съответните програми.

3.36. Точка 10 от декларацията включва размишления относно резултатността и отчетността на политиката. Те са същевременно основни принципи за работата на Комисията по бюджета, която през 2015 г. предприе инициатива за бюджет на ЕС, ориентиран към резултатите. Гражданите и данъкоплатците трябва да знаят до какви резултати водят изпълнението на политиката и доколко се постигат нейните цели.

Брюксел, 6 юли 2017 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Georges DASSIS
